[2019] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 222

ਕੈਖੋਸਰੋਊ (ਚਿੱਕ) ਕਾਵਾਸਜੀ ਫਰਾਮਜੀ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2009 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5574)

15 ਮਾਰਚ, 2019

[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸੈਪਰੇ ਅਤੇ ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਜਨਤਕ ਇਮਾਰਤ (ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨਾ) ਐਕਟ, 1971: ਧਾਰਾਵਾਂ 4 (1) ਅਤੇ 4 (2) (ਬੀ) (ii) - ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ - ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ - ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੋ ਵਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ - ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਉਸ ਦੀ ਮੰਗ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਅਸਟੇਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 (1) ਅਤੇ 4 (2) (ਬੀ) (ii) ਤਹਿਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇਦਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ, ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ: ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਇਆ – ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦਲੀਲ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਦਾਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜ ਕੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੇਦਖ਼ਲ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਤੱਥ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਦਭਾਵੀ ਵਿਵਾਦ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕੌਣ ਹੈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਸੰਘ - ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ ਖੁਦ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ, ਜੇ ਲੋੜ ਪਈ, ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ

ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ - ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਇਕੱਲੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸਟੇਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟਿਸ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

222

XXXXXX

ਕੈਖੋਸਰੋਊ (ਚਿੱਕ) ਕਾਵਾਸਜੀ ਫਰਾਮਜੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ 223

ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਮਾਣ: ਬਾਇੰਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ - ਅਨੁਪਾਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ - ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ - ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ - ਦੋ ਸਹਿਮਤ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ - ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਜੱਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ – ਕਿਹਾ ਕਿ: ਬਹੁਮਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਛੇਦ 141 ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਅਨੁਛੇਦ 141.

ਅਸੂਲ/ਸਿਧਾਂਤ: ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ - ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ – ਕਿਹਾ ਕਿ: ਰਲੇਵੇਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ - ਜੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਲੇਵੇਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਦਾ ਕੋਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ - ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਗੇ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਕਿਹਾ ਕਿ: 1.1 ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਰਿਆਂ 86-87 ਵਿੱਚ ਏ.ਪੀ. ਸੇਨ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹੋਰ ਦੋ ਜੱਜਾਂ (ਈ.ਐਸ. ਵੈਂਕਟਰਮਈਆ ਜੇ. ਅਤੇ ਆਰ. ਬੀ. ਮਿਸ਼ਰਾ ਜੇ.) ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੈਰਿਆਂ 86-87 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। [ਪੈਰੇ 51-52] [240- B, C]

1.2 ਗਾਰਡੀਅਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਏਸ਼ਰ ਐਮ.ਆਰ. ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਦੋਂ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੈਰਾ 86-87 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਏ.ਪੀ. ਸੇਨ ਜੇ. ਦਾ ਤਰਕ ਤਿੰਨਾਂ ਜੱਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 141 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲਾ ਏ.ਪੀ. ਸੇਨ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਾਕੀ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਏ.ਪੀ. ਸੇਨ ਜੇ. ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ; ਦੋਵਾਂ ਸਹਿਮਤ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ

ਏ.ਪੀ. ਸੇਨ ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਤਿੰਨ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 141 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗਾਰਡੀਅਨ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਐਸਰ ਐਮ.ਆਰ. ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਰਖ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰੇ 56, 57, 58] [241-G, H; 242-A-C]

ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ **(1986) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 133: [1985] 3 ਸੁਪ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 382** – ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ।

ਵੈਸਟ ਡਰਬੀ ਸੰਘ ਦੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਬਨਾਮ ਕੁਈਨਜ਼ ਬੈਂਚ ਦੇ ਅਚਮ ਸੰਘ ਦੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ **1889 (ਭਾਗ XXIIV) 117** - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2.1 ਕੇਸਰ-ਏ-ਹਿੰਦ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਤੱਤਕਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਭਾਰਤ ਸੰਘ) ਨੂੰ ਸੱਚਾ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 64] [243-F]

XXXXXX

2.2 ਇੱਕ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜ ਕੇ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਪੀ.

ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਤੱਥ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕੌਣ ਹੈ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਭਾਰਤ ਸੰਘ)। ਦੂਜਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਖੁਦ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਭਾਰਤ ਸੰਘ) ਵਿਚਕਾਰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਤੀਜਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਭਾਰਤ ਸੰਘ) ਨੇ ਖੁਦ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਜੇ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਗੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਅਤੇ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੌਥਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਭਾਰਤ ਸੰਘ) ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪੰਜਵਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਭਾਰਤ ਸੰਘ) ਨਾ ਸਿਰਫ ਬੰਬੇ ਲੈਂਡ ਰਿਕਵਾਇਜ਼ੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। 1948 ਪਰ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਵੀ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਛੇਵਾਂ, ਇਕੱਲੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਹੀ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰੇ 65-71][243 -G, H; 244-A-F]

3. ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਾਫ਼ੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੈ. ਰਲੇਵੇਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਲੇਵੇਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਿਤੀ 04.08.1998 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਰਾਹੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1- ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਵੇਗੀ। ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਉਪਾਅ। ਦਰਅਸਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾਵਾਂ) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਇਆ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਮਨ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। [ਪੈਰੇ 72-75] [244-G, H; 245-A-D]

XXXXXX

ਸ਼ਨਮੁਗਵਲ ਨਾਦਰ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ (1989) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 187: [1989] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 488 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

4. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ - ਇੱਕ ਜੋ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਸਥਿਤੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਕੋਲ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਸਟੇਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੇਸਰ-ਏ-ਹਿੰਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

ਕੇਸਰ-ਏ-ਹਿੰਦ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੱਪੜਾ ਨਿਗਮ (ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਉੱਤਰੀ) ਲਿਮਟਿਡ **(2002) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 182: [2002] 2 ਸੁਪ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 555** – ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ।

ਚੌਬੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਗੰਗਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਚਤੁਰਵੇਦੀ **[1959] ਸੁਪ 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 733** - ਵੱਖਰਾ।

5. ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਲਾਈਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸਹੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 80] [246-B, C]

ਸੀਮੇਂਸ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ **(2006) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 33: [2006] ਸੁਪ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 925;** ਵਰਲਪੂਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਟ੍ਰੇਡਮਾਰਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ **(1998) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 1: [1998] 2 ਸੁਪ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 359** – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

6. ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 83] [246-F]

XXXXXX

ਕੈਖੋਸਰੋਊ (ਚਿੱਕ) ਕਾਵਾਸਜੀ ਫਰਾਮਜੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ 227

ਫਿਰੋਜ਼ ਤੇਮੁਲਜੀ ਅੰਕਲਸਰੀਆ ਬਨਾਮ ਐਚ.ਸੀ. ਵਸ਼ਿਸ਼ਠ **ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1980 ਬੰਬਈ 9;** ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੇਵ **ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1964 ਐਸ. ਸੀ. 685;** ਵੈਸਟਰਨ ਕੋਲਫੀਲਡਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੱਲਾਪੁਰ ਕੋਲੀਰੀਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2019) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 327;** ਮੈਸਰਜ਼ ਬੱਲਾਪੁਰ ਕੋਲੀਰੀਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਸਟੇਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (**2002 ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 801 ਅਤੇ 2003 ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 803 ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਮਿਤੀ 22.01.2007 ਦਾ ਫੈਸਲਾ;** ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜ਼ੀਆ ਖਾਨ **(1998) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 483;** ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਥੁਮਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰਾਓ **(1982) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 134;** ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਦਮਾਵਤੀ ਦੇਵੀ (**1995) ਸੁਪ. 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 872;** ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਕੈਟਰਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ **ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1967 ਐਸ. ਸੀ. 1581: [1967] ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 399** - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ		
ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1980 ਬੰਬਈ 9	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 14
ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1964 ਐਸ. ਸੀ. 685	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 40
(2019) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 327	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 40
(1998) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 483	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 40
(1982) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 134	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 40
(1995) ਸੁਪ. 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 872	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 40
[1985] 3 ਸੁਪ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 382	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰੇ 51, 52, 56, 58
[1967] ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 399	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 62
[1989] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 488	ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 73
[2002] 2 ਸੁਪ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 555	ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 78
(1959) ਸੁਪ. 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 733	ਵਿਲੱਖਣ	ਪੈਰਾ 79
[2006] ਸੁਪ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 925	ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 80
[1998] 2 ਸੁਪ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 359	ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 80

XXXXXX

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2009 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5574.

2001 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4386 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 17.06.2009 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਡੈਰਿਅਸ ਖੰਬਾਟਾ, ਹੁਜੇਫਾ ਅਹਿਮਦੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਮਹੇਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ, ਰਿਸ਼ੀ ਅਗਰਵਾਲ, ਅੰਕੁਰ ਸਹਿਗਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇਵਿਕਾ ਮੋਹਨ, ਜੈ ਛਾਬੜਿਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਕਾਂਕਸ਼ਾ ਸਕਸੈਨਾ, ਅਰਨਵ ਬਿਹਾਰੀ, ਈ.ਸੀ. ਅਗਰਵਾਲ, ਰੋਹਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਅਮਨ ਲੇਖੀ, ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ (ਏ. ਐਸ. ਜੀ.), ਹਰੀਸ਼ ਪਾਂਡੇ, ਸਚਿਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨਿਲ ਕਟਿਆਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸੈਪਰੇ, ਜੇ. 1. ਇਹ ਅਪੀਲ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 2001 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4386 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 17.06.2009 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

2. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਾਦ ਛੋਟਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਇਸਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਹੇਠ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਤੱਥ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਗਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਪਰ ਬੁੱਕਾਂ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤੋਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ।

3. ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਉੱਠਦੀ ਹੈ।

4. ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜੋ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 417, ਬੰਗਲਾ ਨੰਬਰ 17, ਡਾਕਟਰ ਕੋਯਾਜੀ ਰੋਡ (ਪਹਿਲਾਂ "ਐਲਫਿਨਸਟਨ ਰੋਡ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ) ਪੁਣੇ -411001 ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਬੰਗਲਾ, ਇੱਕ ਕਾਟੇਜ, ਆਊਟ ਹਾਊਸ, ਗੈਰੇਜ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 1.52 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ (ਬਾਗ) ਦਾ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪਲਾਟ (ਬਾਗ) ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਇਦਾਦ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)।

5. ਇੱਕ ਬੁਰਜੋਰ ਜੀ ਗੰਸਤਾਦਜੀ ਅਤੇ ਕੂਵਰਬਾਈ ਹੋਮੀ ਕਰਣੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸ੍ਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਹਾਜੀਭੈਏ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ 1919 ਦਾ ਫੁੱਟਕਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 5 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮਿਤੀ 01.03.1920 ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਸ੍ਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਹਾਜੀਭੈਏ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ।

XXXXXX

ਕੈਖੋਸਰੋਊ (ਚਿੱਕ) ਕਾਵਾਸਜੀ ਫਰਾਮਜੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ
[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸੈਪਰੇ, ਜੇ.] 229

6. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਹਾਜੀਭੈਏ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸ੍ਰੀ ਕੈਹੋਸਰੋ ਸੋਰਾਬ ਜੀ ਫਰਾਮਜੀ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 28.11.1923 ਦੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੋਰਮਿਟ ਰਾਹੀਂ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਕੈਹੋਸਰੋ ਸੋਰਾਬ ਜੀ ਫਰਾਮਜੀ ਨੇ 10.10.1929 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ 110/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

7. ਲੀਜ਼ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਭਾਵ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਦੀ ਰਹੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ੍ਰੀ ਕੈਹੋਸਰੋ ਸੋਰਾਬ ਜੀ ਫਰਾਮਜੀ ਨੇ ਫਿਰ 19.04.1940 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ। ਸਾਲ 1939 ਵਿੱਚ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਯਾਨੀ ਸ੍ਰੀ ਕੈਹੋਸਰੋ ਸੋਰਾਬਜੀ ਫਰਾਮਜੀ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਇਮਾਰਤੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ

ਲਈ ਛਾਉਣੀ ਬੋਰਡ, ਪੁਣੇ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਕੁਝ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਛਾਉਣੀ ਬੋਰਡ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕੈਹੋਸਰੋ ਸੋਰਾਬਜੀ ਫਰਾਮਜੀ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

8. 30.04.1941 ਨੂੰ, ਸ਼੍ਰੀ ਕੈਹੋਸਰੋ ਸੋਰਾਬਜੀ ਫਰਾਮਜੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਵਾਸਜੀ ਕੇ. ਫਰਾਮਜੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਮਿਤੀ 08.06.1943 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਪੂਨਾ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 75 ਏ (ਆਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ।

9. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ 23.03.1946 ਨੂੰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਵਾਸਜੀ ਕੇ. ਫਰਾਮਜੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. 05.08.1948 ਨੂੰ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਬੰਬੇ ਲੈਂਡ ਰਿਕਵਾਇਰਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1948 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਵਸਜੀ ਕੇ. ਫਰਾਮਜੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ।

10. ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਵਾਸਜੀ ਕੇ. ਫਰਾਮਜੀ ਨੇ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 1983 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2783 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਮਿਤੀ 14.01.1985 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਵਾਸਜੀ ਕੇ. ਫਰਾਮਜੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ 30.04.1985 ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ।

XXXXXX

11. ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵਰਣਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ, 21.01.1971 ਨੂੰ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹਿੱਸੇ (ਲਗਭਗ 22,168 ਵਰਗ ਫੁੱਟ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ "ਪੁਰਾਣੀ ਗ੍ਰਾਂਟ" ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਵਾਸਜੀ ਕੇ. ਫਰਾਮਜੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਵਾਸਜੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢਾਂਚਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 4765/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਵਾਸਜੀ ਕੇ. ਫਰਾਮਜੀ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 23.01.1971 ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ 4765/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੈੱਕ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਰਕਮ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 27.01.1971 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਭੇਜਿਆ।

12. ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਪੱਤਰ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਵਾਸਜੀ ਕੇ. ਫਰਾਮਜੀ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਪੱਤਰ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 364/1971 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਪੂਰੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਵਸਜੀ ਕੇ ਫਰਾਮਜੀ ਕੋਲ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

13. ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਵਾਸਜੀ ਕੇ. ਫਰਾਮਜੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ. ਟੀ. ਅੰਕਲਸਰੀਆ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ. ਟੀ. ਅੰਕਲਸਰੀਆ, ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਵਸਜੀ ਕੇ. ਫਰਾਮਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ (ਐਸ. ਸੀ.ਏ ਨੰਬਰ

1286/1972) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ।

14. **ਫਿਰੋਜ਼ ਤੇਮੁਲਜੀ ਅੰਕਲਸਰੀਆ ਬਨਾਮ ਐਚ. ਸੀ. ਵਸ਼ਿਸ਼ਠ**, ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1980 ਬੰਬਈ 9 ਕੇਸ ਵਿੱਚ 05.02.1979 ਦੇ ਫੈਸਲੇ/ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ:

XXXXXX

ਕੈਖੋਸਰੋਊ (ਚਿੱਕ) ਕਾਵਾਸਜੀ ਫਰਾਮਜੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ
[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸੈਪਰੇ, ਜੇ.] 231

"26. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤਹਿਤ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਇਕਪਾਸੜ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਅਧਿਕਾਰ - ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਮਕਾਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਖੁਦ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।"

15. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 364/1971) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ **ਕਾਵਸਜੀ ਕੈਖੋਸਰੋ ਫਰਾਮਜੀ ਬਨਾਮ ਡੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮੂਨੀ** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ:

"5.....ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਦੋ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵੀ ਉਠਾਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ (1) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ (2) ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਲੇਖ ਬਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਬਲਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ।

ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਉਹੀ ਹਨ ਜੋ 1972 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 1286 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, 5-2-1979 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਡੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਅਸੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਉਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਬਨ ਗਲੋ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਅਸੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ।"

16. ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ/ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 14 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਗਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

XXXXXX

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਪੀ. ਟੀ. ਅੰਕੇਲੇਸਰੀਆ ਨੇ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ (ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1980 ਬੰਬੇ ਪੰਨਾ 9) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਪੂਨਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਪੂਨਾ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ (608-621/1980) ਵਿੱਚ ਕਰਾਸ-ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ (67-72/1985 ਅਤੇ 11-12/1987) ਵਜੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

18. ਮਿਤੀ 20.07.1988 ਦੇ ਸਹਿਮਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲਾਂ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਆਦੇਸ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"2. ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਜੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ।

3. ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਧੂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

4. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਰਿਕਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗੀ।"

19. ਬਾਕੀ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਿਤੀ 25.03.1992 ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਦੱਸਕੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

20. ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਤੀ 25.03.1992 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 13.01.1995 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਸ੍ਰੀ ਪੀ. ਟੀ. ਅੰਕਲਸਰੀਆ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬੇਕਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

XXXXXX

ਕੈਖੋਸਰੋਊ (ਚਿੱਕ) ਕਾਵਾਸਜੀ ਫਰਾਮਜੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ
[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸੈਪਰੇ, ਜੇ.] 233

21. ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਵਾਸਜੀ ਕੇ. ਫਰਾਮਜੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ (ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ) ਨੂੰ ਕੇਸ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ।

22. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 04.08.1998 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ:

"ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਜੇ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਤੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇਗੀ। ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜੋ ਮੰਗੇ ਗਏ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣਨਗੀਆਂ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਰੁਖ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਗਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

23. ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿਛੋਕੜ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ 01.03.1920 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ 01.08.1998 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2- ਅਸਟੇਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 31.07.2001 ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਇਮਾਰਤ (ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨਾ) ਐਕਟ, 1971 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ") ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-(1) ਅਤੇ ਖੰਡ (ਬੀ) (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸਹੀਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

24. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਜਨਤਕ ਅਹਾਤੇ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ ਭਾਵ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਖਾਲੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਜਦੋਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਧਾਰਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਪੁਰਾਣੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 701/71/L/L ਅਤੇ C/70/12030/D (ਜ਼ਮੀਨ) 21 ਜਨਵਰੀ 1971 ਰਾਹੀਂ 4,765/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਸੱਤ ਸੌ ਪੈਂਹਠ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। "

XXXXXX

25. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸਹੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਕਈ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ।

26. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਸਫਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਗਿਆ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਉਤਪੰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

27. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਡੈਰਿਅਸ ਖੰਬਾਟਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਨ ਲੇਖੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ (ਏ.ਐਸ.ਜੀ.) ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ।

28. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ) ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਡੈਰਿਅਸ ਖੰਬਾਟਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅੱਠ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

29. ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

30. ਉਸ ਦੀ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 - ਅਸਟੇਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਬੇਦਖ਼ਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ।

31. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕਦੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਸਭ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਪੁਰਖੀਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 - ਅਸਟੇਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੰਨਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੀ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਬੇਦਖ਼ਲੀ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

XXXXXX

ਕੈਖੋਸਰੋਊ (ਚਿੱਕ) ਕਾਵਾਸਜੀ ਫਰਾਮਜੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ

[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸੈਪਰੇ, ਜੇ.] 235

32. ਉਸ ਦੀ ਤੀਜੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1) ਵਿਚਕਾਰ "ਸਦਭਾਵੀ ਵਿਵਾਦ" ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਕੌਣ ਹੈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਸੰਘ।

33. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਣੀ ਮਾਲਕੀ ਬਾਰੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਦਭਾਵੀ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਉਪਾਅ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਭਾਵ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਹੈ।

34. ਉਸ ਦੀ ਚੌਥੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ (ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ) ਰਾਹੀਂ 04.08.1998 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਭਾਰਤ ਸੰਘ) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ

ਚੁੱਕੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਉਪਾਅ ਹੈ।

35. ਉਸ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰਲੇਖ ਲੱਭਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਭਾਰਤ ਸੰਘ) ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

36. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਭਾਰਤ ਸੰਘ) ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ/ ਹਨ ਅਤੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

XXXXXX

37. ਉਸ ਦੀ ਛੇਵੀਂ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਭਾਵ ਕੇਂਦਰ / ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

38. ਉਸ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ, ਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਭਾਰਤ ਸੰਘ) ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਜੋ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹਨ), ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਪਾਅ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਿਤੀ 04.08.1998 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵਸੂਲਣਾ ਹੈ।

39. ਉਸ ਦੀ ਅੱਠਵੀਂ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਭਾਰਤ ਸੰਘ) ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 05.02.1979 (ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1980 ਬੰਬਈ 9) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 21.01.1971 ਦੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਅਜੇ ਵੀ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 04.08.198 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ।

40. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ **ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ,** (1986) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 133, **ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੇਵ,** ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1964, ਐਸ. ਸੀ. 685, **ਵੈਸਟਰਨ ਕੋਲਫੀਲਡਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੱਲਾਪੁਰ ਕੋਲੀਰੀਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ** (ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 4487-4488/2009 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 11.12.2018 ਦਾ ਫੈਸਲਾ) **ਮੈਸਰਜ਼ ਬਾਲਾਪੁਰ ਕੋਲੀਐਰੀਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਸਟੇਟ ਅਧਿਕਾਰੀ** (2002 ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 801 ਅਤੇ 2003 ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 803, ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ (ਨਾਗਪੁਰ ਬੈਂਚ) ਦਾ ਮਿਤੀ 22.01.2007 ਦਾ ਫੈਸਲਾ), **ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜ਼ੀਆ ਖਾਨ,** (1998) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 483, **ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਥੁਮਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰਾਓ,** (1982) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 134 ਅਤੇ **ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਦਮਾਵਤੀ ਦੇਵੀ,** 1995 ਸੁਪ. (2) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 872 ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

41. ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਨ ਲੇਖੀ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਿਆਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

XXXXXX

ਕੈਖੋਸਰੋਊ (ਚਿੱਕ) ਕਾਵਾਸਜੀ ਫਰਾਮਜੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ
[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸੈਪਰੇ, ਜੇ.] 237

42. ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਸਟੇਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਖੋਹਦਾ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਇਦਾਦ ਭਾਰਤ

ਸੰਘ ਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਉਪਾਅ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਅਸਟੇਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸਟੇਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕੇ।

43. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਸਧਾਰਨ ਉਪਾਅ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਸਟੇਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਹ ਦਲੀਲਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ।

44. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਦਲੀਲਾਂ ਸਮੇਤ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ) ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਕਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

45. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੀਏ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝ ਗਿਆ ਹੈ।

46. ਇਸ ਅਦਾਲਤ (ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ) ਨੇ **ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ** (1986) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 133 ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ।

47. ਹਾਲਾਂਕਿ, **ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖਬਾਰ** ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 (1) (a) ਅਤੇ (g) ਅਧੀਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਈ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸਹੀਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ (ਕੇਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ) ਤੋਂ ਖਤਮ ਹੋਈ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤਹਿਤ ਦੁਬਾਰਾ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

XXXXXX

48. ਇਹ ਉਹ ਮੁੱਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਏ.ਪੀ.ਸੇਨ ਜੇ. ਨੇ ਪੈਰਾ 86/87 ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ:

“86. ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਵੱਲੋਂ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 9 ਅਤੇ 10, ਬਹਾਦੁਰ ਸ਼ਾਹ ਜ਼ਫਰ ਮਾਰਗ ਦੇ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 9 ਅਤੇ 10, ਬਹਾਦੁਰ ਸ਼ਾਹ ਜ਼ਫਰ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਉਸਾਰੀ ਗਈ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਕ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 2 (ਈ) ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਨਤਕ ਇਮਾਰਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਨਤਕ ਇਮਾਰਤ (ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨਾ) ਐਕਟ, 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 (1) ਤਹਿਤ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਸਟੇਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਕੋਈ

ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜੋ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਵਰਗੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਲੀਜ਼ ਜ਼ਬਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਕਥਿਤ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਭਾਵ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

87. ਇੱਥੇ ਦੱਸੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਜਨਤਕ ਇਮਾਰਤ (ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨਾ) ਐਕਟ, 1971 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 2 (ਈ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਨਤਕ ਇਮਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

49. ਹੋਰ ਦੋ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ, ਭਾਵ ਈ. ਐਸ. ਵੈਂਕਟਰਮਈਆ ਜੇ. ਅਤੇ ਆਰ. ਬੀ. ਮਿਸ਼ਰਾ ਜੇ. ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜੱਜ ਏ.ਪੀ. ਸੇਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਕ ਕੀਤਾ:

"ਵੈਂਕਟਰਮੀਆ, ਜੇ. - ਮੈਂ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਪੀ. ਸੇਨ ਨੇ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ। .....

XXXXXX

202. ਬਾਕੀ ਸਵਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼-ਡੀਡ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਤਹਿਤ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਲੀਜ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਕੀ ਲੀਜ਼ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਆਦਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਕਾਇਦਾ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਭਾਵੁਕ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਦਾਅ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ।

205. ਮੈਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ 1 ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਾਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣਗੇ।

"ਆਰ.ਬੀ. ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.- ਮੈਂ ਭਰਾ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਪੀ.ਸੇਨ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਭਰਾ ਜਸਟਿਸ ਈ.ਐਸ. ਵੈਂਕਟਰਮਈਆ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੋਟਿਸ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਦੁਬਾਰਾ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹਨ।

XXXXXX

208. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗਤ ਵਾਲੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੋਟਿਸਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

50. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, **ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖ਼ਬਾਰ** ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

51. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪੈਰਿਆਂ 86-87 ਵਿੱਚ ਏ.ਪੀ. ਸੇਨ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹੋਰ ਦੋ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ (ਈ.ਐਸ. ਵੈਂਕਟਰਮਈਆ ਜੇ. ਅਤੇ ਆਰ. ਬੀ. ਮਿਸ਼ਰਾ ਜੇ.) ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ

ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੈਰਿਆਂ 86-87 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

52. ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ 1889 (ਭਾਗ XXIIV) ਪੰਨਾ 117 **(ਵੈਸਟ ਡਰਬੀ ਸੰਘ ਦੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਬਨਾਮ ਅਚਮ ਸੰਘ ਦੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ)** ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਈਨਜ਼ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇੱਕ ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

53. **ਗਾਰਡੀਅਨਜ਼** ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੁਈਨਜ਼ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਚਾਰ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ) ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਚਾਰ ਲਿਖੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਪਾਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

54. ਲਾਰਡ ਏਸ਼ਰ ਐਮ.ਆਰ. ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਣ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ:

XXXXXX

ਕੈਖੋਸਰੋਊ (ਚਿੱਕ) ਕਾਵਾਸਜੀ ਫਰਾਮਜੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ
[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸੈਪਰੇ, ਜੇ.] 241

“ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ 35ਵੀਂ ਧਾਰਾ ਦਾ ਅਸਲ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ..... ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੇ

ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਤੱਤਕਾਲ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਚਾਰ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਦੇ ਹੋਏ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਇਕ ਨੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਆਪਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇਣ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਇੰਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਵੇ।

ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਚਾਰ ਫੈਸਲੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਸਥਾਰ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਲਾਰਡ ਵਾਟਸਨ ਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਲਾਰਡ ਵਾਟਸਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਰਡ ਚਾਂਸਲਰ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਲਾਰਡ ਚਾਂਸਲਰ ਨੇ ਲਾਰਡ ਵਾਟਸਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਲਾਰਡ ਫਿਟਜ਼ਗੇਰਾਲਡ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, "ਮੈਂ ਲਾਰਡ ਵਾਟਸਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ;" ਭਾਵ, ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਤੀਜੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਬਲਕਿ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹੈ. ਲਾਰਡ ਮੈਕਨੈਟਨ ਨੇ ਲਾਰਡ ਵਾਟਸਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ; ਉਹ ਲਾਰਡ ਵਾਟਸਨ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣਾ ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਜੋੜਦਾ ਹੈ।

35ਵੇਂ ਭਾਗ ਦੇ ਤੀਜੇ ਭਾਗ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬਾਰੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦਾ ਕੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਲਾਰਡ ਵਾਟਸਨ ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੇ ਖੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ..... ਮੈਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ: ਕਿ ਲਾਰਡ

ਵਾਟਸਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਚਾਂਸਲਰ ਅਤੇ ਲਾਰਡ ਫਿਟਜ਼ਗੇਰਲਜ਼ ਅਤੇ ਲਾਰਡ ਮੈਕਨਾਗਟਨ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤ ਹੈ, ਪਰ ਲਾਰਡ ਮੈਕਨਾਗਟਨ ਨੇ ਵੀ ਉਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।"

55. ਹੋਰ ਦੋ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਲਿੰਡਲੇ ਐਲ. ਜੇ. ਅਤੇ ਲੋਪਸ ਐਲ. ਜੇ. ਲਾਰਡ ਏਸ਼ਰ ਐਮ.ਆਰ. ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ।

56. ਲਾਰਡ ਏਸ਼ਰ ਐਮ.ਆਰ. ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ **ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖ਼ਬਾਰ** ਦੇ ਫੈਸਲੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰਾ 86-87 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਏ.ਪੀ. ਸੇਨ ਜੇ. ਦੀ ਦਲੀਲ ਤਿੰਨਾਂ ਜੱਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਮਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 141 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ।

XXXXXX

57. ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲਾ ਏ.ਪੀ. ਸੇਨ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਾਕੀ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਏ.ਪੀ. ਸੇਨ ਜੇ. ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਦੂਜਾ, ਦੋਵੇਂ ਸਹਿਮਤ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਉਸੇ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਏ.ਪੀ. ਸੇਨ ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ।

58. ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੈ; ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ **ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖਬਾਰ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਤਿੰਨ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 141 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ

ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਰਡ ਏਸ਼ਰ ਐਮ.ਆਰ. ਦੁਆਰਾ **ਗਾਰਡੀਅਨ** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਰਖ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

59. **ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖਬਾਰ** ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਉਪਾਅ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ 'ਤੇ **ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ** ਬਨਾਮ **ਪਦਮਾਵਤੀ ਦੇਵੀ** [ਸੁਪਰਾ] ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ।

60. ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜ ਮਾਲ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸਦਭਾਵੀ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

61. ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਸੀ. ਅਗਰਵਾਲ ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਬੈਂਚ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਹਨ:

XXXXXX

ਕੈਖੋਸਰੋਊ (ਚਿੱਕ) ਕਾਵਾਸਜੀ ਫਰਾਮਜੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ
[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸੈਪਰੇ, ਜੇ.] 243

“6. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 91 ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਦਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਕਿੱਤੇ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ

ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੱਚਾ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਭੂਮੀ ਕਬਜ਼ਾ ਐਕਟ, 1945 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਥੁਮਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰਾਓ 1 ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 6 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੋਵੇ। ਇਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 91 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾਕਰਤਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਸਹੀ ਰਸਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਮ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ।

62. ਇਹ ਵਿਚਾਰ **ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਜ਼ੀਆ ਖਾਨ** [1998 (8) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 483] ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

63. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਕੇਸਰ-ਏ-ਹਿੰਦ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਉੱਤਰ) ਲਿਮਟਿਡ** [(2002) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 182] ਵਿੱਚ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ **ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਕੈਟਰਰਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ** (ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1967 ਐਸ. ਸੀ. 1581) ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਉਪਾਅ ਨਾਲੋਂ ਤੇਜ਼ ਹੈ।

64. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਦਭਾਵੀ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਇਆ ਹੈ (ਭਾਰਤ ਸੰਘ)।

65. ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦਲੀਲ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜ ਕੇ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਛੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

XXXXXX

66. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕੌਣ ਹੈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਭਾਰਤ ਸੰਘ)।

67. ਦੂਜਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਖੁਦ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਭਾਰਤ ਸੰਘ) ਵਿਚਕਾਰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ (ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 608-612 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰੇ 7, 8 ਅਤੇ 18 ਦੇਖੋ)।

68. ਤੀਜਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਭਾਰਤ ਸੰਘ) ਨੇ 1980 ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 609, 611-613, 614 ਅਤੇ 621 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਜੇ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਗੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਅਤੇ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

69. ਚੌਥਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 03.08.2009 ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਭਾਰਤ ਸੰਘ) ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ।

70. ਪੰਜਵਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 05.02.1979/06.02.1979 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 21.01.1971 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਭਾਰਤ ਸੰਘ) ਨਾ ਸਿਰਫ ਬੰਬੇ ਭੂਮੀ ਮੰਗ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, 1948 ਪਰ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਵੀ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

71. ਛੇਵਾਂ, ਇਕੱਲੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਹੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

72. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 06.02.1979 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਿਤੀ 04.08.1998 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮਿਲਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

XXXXXX

ਕੈਖੋਸਰੋਊ (ਚਿੱਕ) ਕਾਵਾਸਜੀ ਫਰਾਮਜੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ

[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸੈਪਰੇ, ਜੇ.] 245

73. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਾਫ਼ੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੈ. ਰਲੇਵੇਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਲੇਵੇਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ (ਦੇਖੋ **ਸ਼ਨਮੁਗਵਲ ਨਾਦਰ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ** [1989 (4) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 187] ।

74. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਿਤੀ 04.08.1998 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 06.02.1979 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਰਾਹੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਭਾਰਤ ਸੰਘ) ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਵੇਗੀ।

75. ਦਰਅਸਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਜੋ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਨ) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਇਆ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਮਨ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ।

76. ਹੁਣ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਆਉਂਦਿਆਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ - ਇੱਕ ਜੋ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਸਥਿਤੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਕੋਲ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੌਬੇ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ **ਜਗਦੀਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਗੰਗਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਚਤੁਰਵੇਦੀ** 1959 (ਸੁਪ) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 733 ਪੰਨੇ 743-744.

77. ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਸਟੇਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ।

78. ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ **ਕੇਸਰ-ਏ-ਹਿੰਦ** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

XXXXXX

79. **ਚੌਬੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਸੰਗ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

80. ਫਿਰ ਵੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਆਖਰੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਲੰਬੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸਹੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ [ਦੇਖੋ - **ਸੀਮੇਂਸ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ** 2006 (12) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 33 ਅਤੇ **ਵਰਲਪੂਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਆਫ ਟ੍ਰੇਡਮਾਰਕ** (1998) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 1]।

81. ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ।

82. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ।

83. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ, ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 (ਅਨੁਬੰਧ P-34) ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਮਿਤੀ 31.07.2001 ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਸਰਟੀਓਰਾਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi